

Opgave 2 De mediadokter

Bij deze opgave horen tekst 2 en figuur 1 uit het bronnenboekje.

Inleiding

De hoeveelheid berichtgeving over medisch nieuws is de laatste decennia enorm toegenomen. Vooral 'de gezondheidsbewuste lezer' maakt gebruik van de media om kennis te nemen van medische informatie (tekst 2). Deze ontwikkeling heeft zowel positieve als negatieve effecten.

Gebruik de regels 1 tot en met 34 van tekst 2.

Media vervullen met het uitzenden of publiceren van medisch nieuws verschillende **functies voor het individu**, zoals de socialisatiefunctie en de sociale functie.

- 2p 6 Leg uit welke **andere** functies van de media **voor het individu** te herkennen zijn in de regels 1 tot en met 34 van tekst 2. Ga uit van twee functies.

Gebruik de regels 35 tot en met 64 van tekst 2.

Pleijter constateert 'kwaliteitsverschillen' in berichten over medisch nieuws van 'gespecialiseerde journalisten' en 'algemene journalisten'. Deze verschillen in berichtgeving zijn te verklaren doordat het referentiekader van 'gespecialiseerde journalisten' en het referentiekader van 'algemene journalisten' verschillend is.

- 2p 7 – Geef een beschrijving van het begrip referentiekader.
– Noem één verschil tussen het referentiekader van 'gespecialiseerde journalisten' en het referentiekader van 'algemene journalisten'.
Verwijs naar gegevens uit de regels 35 tot en met 64.

Gespecialiseerde journalisten op medisch gebied zullen naar verwachting bij het schrijven van medische berichten in staat zijn journalistieke normen goed toe te passen. Een voorbeeld van een journalistieke norm is het streven naar objectiviteit.

- 4p 8 – Noem twee **andere** journalistieke normen.
– Geef per journalistieke norm een reden waarom een specialistisch journalist op medisch gebied goed in staat is deze twee normen toe te passen.

Gebruik de regels 65 tot en met 79 van tekst 2.

Er bestaan verschillende theorieën over de invloed van de media, zoals de selectieve perceptietheorie.

- 2p 9 – Geef een beschrijving van deze theorie.
– Welk citaat uit het tekstfragment past bij de selectieve perceptietheorie?

- Hieronder staan drie situaties over de rol van de overheid en burgers met betrekking tot het geven van informatie.
- 3p 10 – Geef bij elk van de onderstaande situaties aan of deze in Nederland wel of niet is toegestaan.
- Beargumenteer elk antwoord met een gegeven uit de Nederlandse of Europese wetgeving. Noem de betreffende wet.
  - 1 De overheid controleert alle berichten uit de media. Berichten die aantoonbaar onjuiste informatie bevatten, worden verboden.
  - 2 Het is in Nederland een recht van iedere burger om inlichtingen en denkbeelden te verzamelen zonder inmenging van enig openbaar gezag.
  - 3 Op een nieuwssite heeft de redactie een artikel geplaatst waarin allerlei negatieve feiten uit het privéleven van een huisarts staan. Een deel van zijn patiënten overweegt daardoor over te stappen naar een andere huisarts.
- Bekijk figuur 1 en lees de toelichting.*
- 2p 11 Geef een verklaring voor het feit dat de respondenten een patiëntenfolder betrouwbaarder inschatten dan internet. Betrek in je het antwoord het **verschil in betrouwbaarheid** tussen een patiëntenfolder en medisch nieuws op internet.

Opgave 2 De mediadokter

tekst 2

Dokter, ik las in de krant dat...

"Koffie voorkomt kanker." "Koffie veroorzaakt kanker." De krantenlezer moet het zelf maar uitzoeken wat waar is. Waar de medische wetenschap voorzichtig voortschrijdt, hebben de media behoefte aan spraakmakende doorbraken en wonderpillen. Dat leidt tot ongemakkelijke situaties in de spreekkamer van de dokter.

Medisch nieuws is populair

Belangstelling voor medisch nieuws is niet nieuw, weet Meijman, hoofddocent medische publiekscommunicatie aan de Vrije Universi-

teit. Door de eeuwen heen is gezondheid een aansprekend onderwerp geweest.

Wél nieuw is de omvang van de berichtgeving. De razendsnelle vooruitgang van de medische wetenschap, de opkomst van internet en de gezondheidsbewuste lezer; het is een cocktail die heeft geleid tot een stortvloed aan medisch nieuws.

In de spreekkamer

Annette van den Elzen, kinderarts in het Delftse Reinier de Graaf ziekenhuis, ziet steeds meer ouders die een bericht meenemen uit de krant of van

internet. Zou hun kind misschien zo druk zijn door alle kleurstoffen in voedsel? Of zou het misschien koemelkallergie hebben?

35 **Ziekteverwekkende informatie**

Een krantenanalyse van Pleijter, lector journalistiek aan de Fontys Hogeschool Journalistiek in Tilburg, legt stevige kwaliteitsverschillen bloot

40 tussen journalisten.

"Gespecialiseerde journalisten zijn kritischer bij het interpreteren van onderzoeksresultaten. Juist algemene journalisten die af en toe over wetenschap berichten, gaan de fout in. Door gebrek aan kennis, maar ook door een foute benadering. Zij kijken naar nieuws met de vraag of het interessant is of, erger nog, of het

50 leuk is. En dan krijg je soms de gekste verhalen."

Eigenlijk vreemd, zegt Pleijter, dat journalisten alleen maar leren hoe ze moeten schrijven en niks meekrijgen

55 over het vakgebied waarover ze schrijven. "Media willen liever generalisten omdat ze bang zijn voor onleesbare stukken in de krant. Daar verbaas ik me over." Hoog tijd, vindt hij, dat journalistieke opleidingen zich richten op inhoudelijke specialisaties, zodat je kunt afstuderen als financieel journalist, óf als medisch journalist.

65 **Kan het beter?**

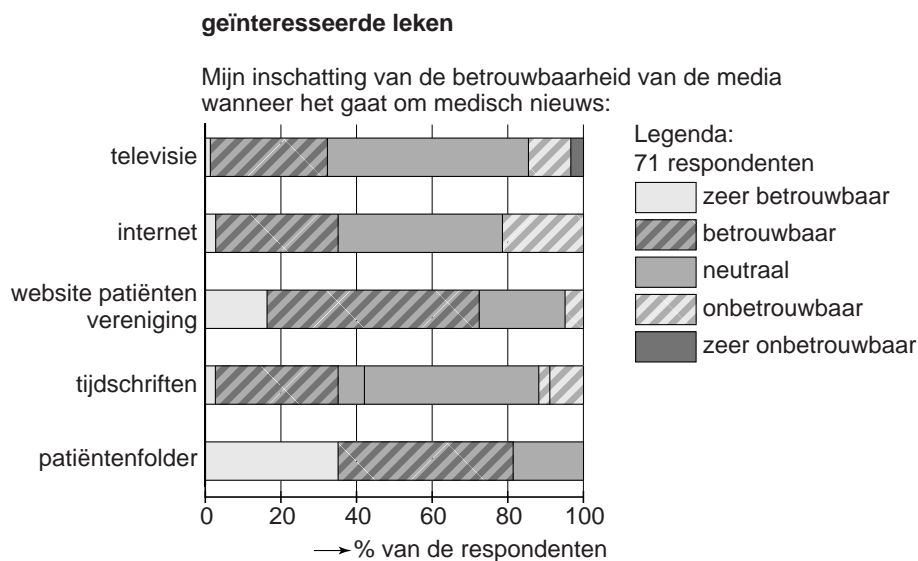
Zitten de wachtkamers echt minder vol zodra journalisten afgewogen artikelen gaan schrijven?

Communicatiedeskundige Meijman

70 gelooft er niet echt in. Wie zijn eigenlijk die lezers en kijkers, vraagt hij zich af, die meteen de koffie laten staan zodra ze vernemen dat ze er kanker van kunnen krijgen? "Het idee is dat we alles kunnen oplossen als we maar af zijn van de waan van de dag. Maar we kunnen veel beter uitzoeken wie kwetsbaar zijn voor beeldvorming in de media."

naar: de Volkskrant, 25 oktober 2014

figuur 1

bron: *www.volkskrant.nl*, 25 september 2014

Toelichting

Op verzoek van *de Volkskrant* hield *het Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde* een peiling over medisch nieuws. Op de website van het blad vulden artsen, medisch studenten, patiënten en geïnteresseerde leken een vragenlijst in. Figuur 1 geeft één van de resultaten weer.

Geïnteresseerde leken

Personen zonder speciale medische kennis, die wel geïnteresseerd zijn medisch nieuws

Respondenten

Personen die de vragenlijst hebben ingevuld.

Patiëntenfolders

In de wachtkamers van artsen, apothekers en ziekenhuizen zijn folders voor patiënten te krijgen over de meeste medische zaken. Bijvoorbeeld over pijnbestrijding, medicijnen, cardiologie, chirurgie, dagverpleging, diabetes, diëtetiek, fysiotherapie.